

Tekmeria

Vol 9 (2008)

γεγενήσθαι. μηνύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τιων καὶ ἀκόλουθων περὶ μὲν τῶν Ἐρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοτάς τινες ποτέροιν ὑπὸ μεντέρον μετὰ παιδίας καὶ οἶνου γεγ-
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ • ΕΘΝΙΚΗΝ ΛΑΡΓΑΝΗΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
CENTRE DE RECHERCHE DE L'ANTIQUITÉ GRECQUE ET ROMAINE
FONDATION NATIONALE DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE
ποιεῖται ἐν οἰκλαισ ἐφ' ὑβρευ ων καὶ τοι Ἀλκιβιάδην ἐπηγιώντο. καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι ἐμποδῶν ὅντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἔξελάστειν, πρῶτοι ἂν εἴναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβώντες ἐπὶ δήμουν απαλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἐρμῶν ποιεύοντες τεκμήρια τὴν ἀλλογαντοῦντος τοῦ δημόσιου τοῦτον ἐν ταῖς τῆς παρανοματικήν παραποράν. ὁ δ' ἐν τε τῷ παρόντι ποιεύοντες τεκμήρια τοῦτον καὶ ἐτούμος ἦν πρὶν ἐκπλεύειν
ΣΤΥΒΩΔΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ • CONTRIBUTIONS TO THE HISTORY OF THE GREEK AND ROMAN WORLD • CONTRIBUTION À L'HISTOIRE DU MONDE GREC ET ROMAIN • BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE
πρὶν αποτελεῖν τοιαύτης αἰτίας, πῶν διαγνῶσι, πέμπειν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. οἱ δὲ ἔχθροι δεδιότες τό τε στράτευμα μὴ εἴνουν ἔχη, ἦν ἡδη ἀγωνίζηται, ὃ τε δῆμος μὴ μαλακίζηται θεραπεύων ὅτι δι' ἐκείνων οἱ τ' Ἀργεῖοι ἔνυεστράτευον καὶ τῶν Μαντικέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπενδον, ἄλλους ρήτορας ἐνιέντες οἱ τοιαύτης μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ κατασχεῖν την αιγαγωγην, ελνούστας δε κριεσθαι ἐν ἡμέραις ρήταις, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἥν ἔμελλον ρᾶσον αὐτοῦ ἀπόντος ποριέν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.

Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραικίων

Γ. Ζ. ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ

doi: [10.12681/tekmeria.220](https://doi.org/10.12681/tekmeria.220)

To cite this article:

ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ. Z. (2008). Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων. *Tekmeria*, 9, 217–218.
<https://doi.org/10.12681/tekmeria.220>

Τὸ χρονικὸ πλαισιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων

Ἡ συνθήκη Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων εἶναι ἡ πρώτη μαρτυρία γιὰ πολιτικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Κρητικῶν πόλεων, ἡ διάρκεια τῶν ὅποιών ἦταν μᾶλλον σύντομη. Εἶναι ἀβέβαιο ἐὰν ἡ συνθήκη ὑπῆρξε ἐνεργή. Ἡ ἀνησυχία καὶ οἱ φόβοι τῆς Ραύκου γιὰ τὴν στάση τῶν γειτόνων τῆς, κυρίως τῆς Κνωσοῦ στὰ Βορειοανατολικά καὶ τῆς Γόρτυνος στὰ Νοτιοανατολικά, δὲν ἦταν ἀβάσιμες. Τὸ 167/6 π.Χ. ἡ Κνωσὸς καὶ ἡ Γόρτυνς ἔγραψαν τὸ τελευταῖο κεφάλαιο τῆς ἱστορίας τῆς Ραύκου· ἀποφάσισαν νὰ τὴν ἔξοντάσουν καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος μοίρασαν τὴν γῆ τῆς μεταξύ τους (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 296-300, ἀρ. 44). Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔξοντωσή της ἡ Ραύκος, ποὺ τοποθετεῖται στὸ σημερινὸ χωριὸ Ἀγ. Μύρωνα,¹ ἐμφανίζεται δύο μόνον φορὲς στὸ προσκήνιο, καὶ τὶς δύο σὲ σχέση μὲ τὴν Κνωσό· τὴν πρώτη ὡς μέλος τοῦ συνασπισμοῦ ποὺ συγχρότησε ἐκείνη, καὶ τὴν δεύτερη ὡς σύμμαχος τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ. Ἡ πρωϊμότερη ἐμφάνισή της εἶναι στὴν συνθήκη τῆς Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων της μὲ τὴν Μήλητο, ποὺ χρονολογεῖται στὸ 259-250 π.Χ. Προκύπτει ὅτι οἱ δεκαεννέα πόλεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπιγραφὴ ὡς σύμμαχοι τῆς Κνωσοῦ, μεταξὺ αὐτῶν τῆς Ραύκου, τῆς Ἐλευθερναίων καὶ τῆς Ἄξον, θὰ πρέπει νὰ εἶχαν συνάψει συνθήκες μὲ τὴν Κνωσὸ πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ. (βλ. Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 248-449, ἀρ. 79 καὶ 281-285, ἀρ. 40). Τὴν μαρτυρία γιὰ τὴν δεύτερη ἐμφάνιση τῆς Ραύκου παρέχει ὁ Πολύβιος (22.15.1-6)· ὁ ἱστορικὸς συνδέει τὴν ἐπίθεση τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ μὲ τὴν ἀφαίρεση ἀπὸ τὴν Κνωσὸ τῆς γῆς δύο πόλεων, τῆς Λυκάστου καὶ τοῦ Διατονίου, καὶ τὴν παραχώρησή τους στὴν Ραύκο καὶ στὴν Λύττο ἀντιστοίχως. Ἡ συνθήκη, χρονολογούμενη εἴτε στὸ 200-189 εἴτε στὸ 216-204 π.Χ., παραμερίστηκε σύντομα ἀπὸ ἕνα νέο διακανονισμό, ὁ ὅποιος ἐπιτεύχθηκε τὸ 184 π.Χ. μὲ τὴν παρέμβαση τοῦ Ρωμαίου πρεσβευτῆ

1. Γιὰ τὴν Ραύκο βλ. τὸ λῆμμα τῆς P. Perlman στὸν τόμο, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, M. H. Hansen, Th. H. Nielsen (eds.), (Oxford 2004) 1185, ἀρ. 986.

'Αππίου· σύμφωνα μὲ τὸν διακανονισμὸν αὐτὸν ἡ γῆ τῶν δύο πόλεων ἐπιστράφηκε στὴν Κνωσό (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 264, ἀρ. 29 καὶ 281-285, ἀρ. 40).

Τὰ διαθέσιμα τεκμήρια εἰναι πενιχρὰ καὶ συγκεχυμένα, δίδουν ὅμως μία ζωηρὴ εἰκόνα τῶν εὐμετάβολων πολιτικῶν σχέσεων τῶν Κρητικῶν πόλεων καὶ τῆς ἐφήμερης φύσης τῶν συνθηκῶν ποὺ συνάπτοντο μεταξύ τους. Ἐκεῖνο ποὺ ἐκπλήσσει εἰναι ὅτι ἡ Ραῦκος ἐπέλεξε νὰ συνάψει συνθήκη μὲ τὴν Ἐλεύθερνα, ἐνώ ὁ ἄμεσος πρὸς τὰ δυτικὰ γείτονάς της ἦταν ἡ Ἀξός (ἐκτὸς καὶ ἀνὴρ ἡ Ραῦκος εἶχε συνάψει ἀντίστοιχη συνθήκη καὶ μὲ τὴν Ἀξό, ἡ ὁποία δὲν ἔχει σωθεῖ). Ἡ Ἐλεύθερνα, πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ραῦκο καὶ ὅμορος τῆς Ἀξοῦ πρὸς τὰ δυτικά, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ., ὅταν ἡ Ἰδια, ἡ Ραῦκος καὶ ἡ Ἀξός πήραν μέρος στὴν συμμαχία τοῦ συνασπισμοῦ τῆς Κνωσοῦ μὲ τὴν Μίλητο, εἶχε συνάψει συνθήκη μὲ τὴν Κνωσό (Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 190-195, ἀρ. 6· τὸ κείμενο αὐτὸν εἰναι πιθανώτατα συνθήκη μεταξὺ τῆς Ἐλεύθερνας καὶ τῆς Κνωσοῦ καὶ ἵσως εἰναι αὐτὴ ἡ συνθήκη ποὺ ὑπονοεῖται στὸ κείμενο τῆς συνθήκης Μιλήτου καὶ Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων της.) Ἡ συμμαχία τῆς Ἐλεύθερνας μὲ τὴν Κνωσό ἔληξε τὸ 220/219, ὅταν ἡ Πολυρρήνια ἀνάγκασε τὴν Ἐλεύθερνα, τὴν Κυδωνία, καὶ τὴν Ἀπτέρα νὰ ἀκολουθήσουν τὸν συνασπισμό της μὲ τὴν Λύττο κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὄνομαζομένου πολέμου τῶν Λυττίων (Πολ. 4.55.4· Chaniotis, *Vert. kret. Poleis*, 450-451, ἀρ. 81-82). Εἰναι μᾶλλον ἀπίθανο νὰ εἶχε συνάψει συνθήκη πρὶν ἀπὸ τὸ 220-219 ἡ Ἐλεύθερνα μὲ τὴν Ραῦκο, στὴν ὁποίᾳ θὰ ἐγγυᾶτο τὴν ἀσφάλεια τῶν συνόρων τῆς Ραύκου ἀπὸ πιθανὴ ἀπειλὴ τῆς Κνωσοῦ. Ἐὰν ἡ συνθήκη δὲν ἔγινε κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου τῶν Λυττίων, τότε θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπακόλουθο τοῦ πολέμου αὐτοῦ, ὅταν ἡ Ραῦκος βρέθηκε στὸ μέσον τῆς ἀντιπαραθέσεως Κνωσοῦ καὶ Λύττου πρὶν ἔξοντωθεῖ τὸ 167/6 π.Χ.

Summary

In the new treaty between Eleutherna and Rhaukos, Eleutherna agrees to guarantee Rhaukos' borders against Knossos. Such an agreement probably had been reached either when the Knossian coalition, in which Eleutherna and Rhaukos participated, broke down sometime after its formation (260 BC) and during the so-called Lyttian War (220-219 BC), or during this war's aftermath, when Rhaukos was caught in the middle of the struggle between Knossos and Gortyn, before it was annihilated in 167/6 BC.